

PROGRESJONSPLAN

Aktivitetene i barnehagen skal bidra til progresjon for barna. Barna skal oppleve at hvert barnehageår innebærer nye opplevelser og erfaringer, samtidig som noe gjentar seg.

Barnehagen skal gi barna opplevelser som skaper mestring, tilpasset deres alder, modenhet og individuelle utvikling.

Vi har delt progresjonsplanen opp i to aldersgrupper. Alle småbarnsavdelingene jobber med samme mål, men på ulikt nivå etter barnas ulike alder. Alle storbarnsavdelingene gjør det samme. Arbeidet vårt vil, så langt det er mulig, tilpasses det enkelte barn. Progresjonen skal følge barnet!

Progresjonsplanen er laget med utgangspunkt i Rammeplanen for barnehagen 2017. Den enkelte avdeling utarbeider sine planer med utgangspunkt i Rammeplanen og progresjonsplanen. Sammen vil disse gi en god beskrivelse av hva barnehagen gir barna av innhold, utfordringer og opplevelser.

PROGRESJONSPLAN

Fagområde:	0-3 år	3-6 år
<p>Kommunikasjon, språk og tekst: «Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer»</p>	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bruke språket aktivt både verbalt og nonverbalt i hverdagssituasjoner, lek og samspill. - Bli kjent med bøker som pekebøker, bøker med enkel tekst og bilder. - Utvikle språket gjennom samtaler rundt bøker og bilder. - Erfare samlingsstunder med bruk av konkrete og bilder. - Bli kjent med enkel dramatisering. - Bli kjent med enkle eventyr. - Bli kjent med ulike begreper som: liten, stor, kort, lang, hard, myk osv. - Bruke sanger, rim og regler. - Herme etter hverandre. - Kunne holde oppmerksomheten mot noe i en kortere periode. 	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bruke språket aktivt både verbalt og nonverbalt i hverdagssituasjoner, lek og samspill. - Bli kjent med bildebøker, og kunne bruke bøker som utgangspunkt for samtale og undring. -Kunne bruke nøkkelsetninger som: «Kan jeg være med å leke?» «Kan du hjelpe meg?» - Bruke språket aktivt i leken for å aktivt delta i det som skjer. - Sette ord på følelser og egne ønsker og behov. - Leke med språket gjennom sanger, rim, regler samt kunne fortelle historier. -Tekstskaping - diktere tekst - Kjenne igjen sin egen bokstav og kjenne ordbilde på sitt eget navn. - Bruke preposisjoner, adjektiv, overbegrep og fargenavn -Vente på «sin» tur i en samtale med andre. - Øve på å løse konflikter ved bruk av språket - Uttrykke seg muntlig i en gruppe

PROGRESJONSPLAN

Fagområde:	0-3 år	3-6 år
<p>Kropp, bevegelse mat og helse:</p> <p>«Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede og matkultur, mentalt sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser»</p>	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erfare lek og bevegelsesglede ute og inne. - Mestregrunnleggende bevegelse, - gå, krabbe, krype, åle, hoppe, løpe, skyve, dra. - Kaste og ta imot stor ball. - Kjenne gleden ved å bruke kroppen sin. - Bli kjent med kroppen sin gjennom samtale om og bevegelse av kroppen. - Kjenne på egne og andres grenser. - Gleder seg over å gå på tur i nærmiljøet, og være ute i all slags vær. - Bevege seg på ulike underlag og øve på å gå i ulendt terreng. - Bære egen sekk. - Utvikle et positivt forhold til mat og måltider, ha en aktiv deltakelse ved måltidene. - Drikke av vanlig kopp, bruke skje og gaffel, smøre brødskiva selv. - Rydde opp etter seg selv. - Trene på å gå på do. - Lære seg rutinene rundt håndvask før mat, etter do-besøk og før mat. - Få erfaring med egne og andres grenser. 	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bruke kroppen sin aktivt både inne og ute i naturen, og oppleve glede ved det. Erfare stadig nye utfordringer ved å gå på lengre turer. - Utfordre seg selv fysisk, f.eks. Ved å delta i sanseløype, klatre og balansere. - Få erfaring med uteaktiviteter alle årstider. - Følge instruksjoner gjennom f.eks. hinderløype og enkle regelleker. - Erfare finmotoriske aktiviteter som klipping, liming, perling osv. - Utvikle et positivt forhold til mat og måltider, og ha en aktiv deltakelse ved måltider og matlaging. - Selvstendighetstrening- av og påkledning, lære gode rutiner i forhold til håndvask og personlig hygiene. Holde orden på egne klær. - Bli kjent med kroppens funksjoner og behov, også behovet for å hvile. - Få erfaring med egne og andres grenser, og lære seg å respektere disse.

PROGRESJONSPLAN

Fagområde:	0-3 år	3-6 år
<p>Kunst, kultur og kreativitet:</p> <p>«Barna skal støttes i å være aktive og skape egne kunstneriske og kulturelle uttrykk. Barnehagen skal legge til rette for samhörighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk»</p>	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erfare å skape noe med egne hender. - Ta og føle på ulike materialer som leire, sand, snø, trolleig, plastelina m.m. - Bli kjent med å bruke tegneblyanter, malepensel, fingermaling m.m. - Bruke fantasien til å skape noe med egen kropp. - Høre musikk, og glede seg over bevegelse, rytmer og dans. - Bruke ulike musikkinstrumenter alene og i gruppe. - Få oppleve og erfare den eksisterende barnekulturen gjennom sanger og leker. - Bli kjent med ulike farger og fargenavn. - Få erfaring med å klippe og lime. 	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Få erfaring med teater og skuespill - øve på å tørre å stå frem i gruppa. - Erfare ulike materialer og teknikker som kan brukes i formingsaktiviteter. - Bli kjent med ulike sanger, rim og regler og kunne synge dem sammen med andre. - Spille på musikkinstrumenter alene og i gruppe. - Lytte, danse og bevege seg til musikk. - Dramatisere enkle fortellinger. - Lytte til eventyr og bøker. - Få øvelse i å bruke fantasi og kreativitet gjennom skapende virksomhet og den frie leken/rollelek. - Få et forhold til kunst og kultur gjennom å studere f.eks. billedkunst. - Jobbe med blyantgrep. - Utvikle tegneferdigheter. - Lære ulike fargenavn. - Kunne bruke saks.

PROGRESJONSPLAN

Fagområde:	0-3 år	3-6 år
<p>Natur, miljø, teknologi:</p> <p>«Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan forbli nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper»</p>	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Få mulighet til å utforske naturen, og ha gode opplevelser i naturen året rundt. - Få en begynnende erfaring med hvordan det kan ta vare på naturen, f.eks. gjennom søppelsortering og miljøuke. - Bli kjent med dyrene på bondegården til Ødegården. - Få mulighet til å utforske barnehagens uteområde. - Få erfaring med turer i nærmiljøet. - Lære navn på noen vanlige insekter og dyr. - Lære seg gode holdninger og opparbeide respekt for naturen. - Oppleve undring over naturens mangfoldighet, og utforske naturfenomener. - Få erfaring med forskjellige årstider. - Bli kjent med hva brannvern er. - Få utforske teknologi og digitale verktøy. 	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lære om skiftningene i naturen som følge av ulike årstider. - Studere og iaktta planter, insekter, fugler m.m. - Studere været, temperatur, snødybde o.l. - Oppleve og utforske naturfenomener. - Få erfaring med at det finnes sykluser i naturen, dager, måneder, år, årstider, vær og vind m.m. - Få kjennskap til fakta om ville dyr og bondegårdsdyr. - Få kunnskap om brannvern. - Studere materialer vi finner ute og bruke materialene som inspirasjon til estetiske uttrykk. - Vite hvordan de skal ferdes i naturen, og kunne kle seg etter vær og temperatur. - Kjenne igjen former ute i naturen (overføre kunnskap). - Kjenne navn på de vanligste trær og planter i nærmiljøet. - Utvikle ferdigheter i bruk av digitale verktøy og teknologi. - Erfare og utvikle ferdigheter i bruk av utstyr som gjør at vi kan forske nærmere på naturen, f.eks. forstørrelsesglass, insektssuger, terrarie o.l.

PROGRESJONSPLAN

Fagområde:	0-3 år	3-6 år
<p>Etikk, religion og filosofi:</p> <p>«Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og få erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett»</p>	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kjenne igjen egne og andres følelser som lei seg, glad, sint og redd. - Oppleve og erfare at vi alle er forskjellige. - Lære å ta hensyn til de rundt seg i hverdagen ved å samarbeide, dele og vente på sin tur. - Oppleve å bli sett, hørt og forstått. - Få erfaring med at noe er mitt og noe er ditt og lære å respektere det. - Markere høytider. 	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne kjenne igjen egne og andres følelser og sette ord på dem. - Kunne hjelpe andre når det trengs. - Ha erfaring og kunnskap om empati, og det å være god mot andre. - Kunne si positive ting til hverandre. - Hevde seg selv og sine egne behov. - Ha selvkontroll - kunne utsette egne behov. - Utvikle evne til å løse konflikter alene eller sammen med voksen. - Få innsikt i andre kulturer og levesett. - Utvikle evne til å stille spørsmål, resonnere og å undre seg. - Ha kjennskap til høytider og tradisjoner. - Kjenne til barnekonvensjonen. - Kjenne til at alle mennesker er forskjellige og har forskjellige forutsetninger og vise respekt for det.

PROGRESJONSPLAN

Fagområde:	0-3 år	3-6 år
<p>Nærmiljø og samfunn:</p> <p>«Gjennom utforsking, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å lytte, forhandle, diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene»</p>	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Få medvirke i sin barnehagehverdag. - Få erfaring med at alle får utfordringer og like muligheter til deltagelse i barnehagehverdagen. - Utforske sitt nærmiljø, f.eks. gjennom å gå på turer i skogen rundt barnehagen og opp til gården. - Bli kjent med ulike merkedager og tradisjoner som samedagen og FN – dagen. - Utforske ulike landskap og lære å orientere seg - Kjenne til opprop -hvem er i barnehagen i dag, hvem er borte o.l. - Oppleve at det skapes tilhørighet til hverandre som gruppe gjennom felles opplevelser. - Lære navn på barn og voksne i barnehagen. - Lære navn på barnehagen og stedet vi bor på. - Hjelp til med enkle oppgaver som å legge ting på hylla, sette ting på tralla etter måltidet, rydde leker, sette skoene på plass. 	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lære navn på steder i nærmiljøet og besøke for eksempel brannstasjon, politi, og kirken og rådhus. - Erfare at de selv og andre er med på å påvirke, og at alle er viktig for fellesskapet. - Erfare at egne handlinger kan påvirke andre. - Lære å inkludere andre. - Rydde etter seg selv, og holde orden på egne ting. - Bruke sansene til å utforske nærmiljøet og verden omkring oss. - Kunnskap om opprop -hvem er i barnehagen i dag, hvem er borte o.l. - Kunne sitt eget fulle navn, alder og hvor de bor. - Mestre å hjelpe til og være delaktig i hverdagsaktiviteter. - Kunne skape tilhørighet til de andre som gruppe gjennom felles opplevelser, samspill og erfaringer. - Erfare og bruke kollektivtrafikk, som f.eks buss.

PROGRESJONSPLAN

Fagområde:	0-3 år	3-6 år
<p>Antall, rom og form:</p> <p>«Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning»</p>	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppdage og undre seg over matematiske sammenhenger gjennom f.eks. konstruksjonslek og aktiviteter på forskerrommet. - Bli kjent med grunnleggende matematiske begreper som f.eks. liten/ stor, kort/lang, over/under. - Leke og eksperimentere med tredimensjonale former gjennom å bygge med klosser, kapla, togbane, duplo, lego og i sandkassa. - Utvikle romforståelse ved hjelp av kroppen og sansene sine, ved å f.eks. finne rommet vi skal til og kjenne plassen sin i garderoben. - Få erfaring med ulike former gjennom sansene sine. - Sortere og klassifisere leker og naturmaterialer. - Snakke om likheter og ulikheter (større, mindre, høyere, lavere m.m.). - Få erfaring med matematikk i hverdagslivet, gjennom å f.eks. dekke på tralla, dekke bord, telle hvor mange er vi her i dag, måle og veie m.m. 	<p>Barnet skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Øve på å telle gjenstander, barn osv. - Bli kjent med matematiske begreper som trekant, sirkel og firkant osv. - Utforske former og mønster. - Lære begreper som over, under, oppå, ved siden av. - Bygge med klosser, utøve konstruksjonslek. - Spille spill. - Kopiere og lage mønster. - Kjenne til motsatte begreper som størst – minst, yngst – eldst osv. - Sortere ting i kategorier. - Bli kjent med måleenheter som: meter, cm, grader, liter, bruke ulike måleredskaper som termometer, målebånd m.m. - Kunne orientere seg i enkle kart, eks skattejakt.

PROGRESJONSPLAN

OMRÅDE:	0-3 år	3-6 år
<p>Lek:</p> <p>«Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes»</p> <p>Barn trenger å få oppøvet sin lekekompetanse for å bli en god leker</p>	<p>Den særegne lekeformen for de aller minste barna er den såkalte tumleleken. Dette er en motorisk lek med mye kroppslig bevegelse. Barna hopper, løper, fanger hverandre og klatrer. En «kaotisk» lek som for barna skaper orden i oppfattelse av egen kropp, og seg selv sammen med andre. Barna observerer og hermer etter hverandre.</p> <p>Vi ser mye parallelllek, som foregår ved at to barn sitter i nærheten av hverandre og gjør de samme tingene. Dette foregår uten at barna er oppmerksomme på hva hverandre driver med.</p> <p>Konstruksjonslek og sortering/klassifisering er populært i denne alderen, og den utvikler seg stadig og blir mer komplisert. Det å rive ned er noe av det mest spennende de minste barna kan gjøre.</p> <p>I ca. 2 - 3 års-alderen begynner barna med symbol-lek, der gjenstander har en annen funksjon enn i virkeligheten. Parallell - leken utvikles også etterhvert til lek der barna er oppmerksomme på hverandre, og utfyller hverandre i et gjensidig samspill. En komplementær og gjensidig lek, som anses som en av de viktigste grunnlagene for late – som –</p>	<p>Når barnet er rundt 3.5 år består nærmere 40 prosent av leken deres av konstruksjons-lek, og fra 4-6 årsalderen er rundt 50 prosent av leken konstruksjonslek.</p> <p>Barna begynner med regelstyrt lek, som er med på å utvikle deres evne til logisk tenkning og det å følge regler. Barna lager også egne regler underveis i leken, som er med på å utvikle leken og skape balanse. Etterhvert blir de mer og mer opptatt av at reglene er satt, og at de skal følges til punkt og prikke.</p> <p>De største barna i barnehagen leker mer og mer komplekst, og de hermer etter de voksnes hverdag i sin rollelek. I denne perioden er leken preget av at barna skal tilpasse seg det sosiale livet. Leken er barnas form for arbeid, den gir verdifull kunnskap om verden. De lærer seg å samarbeide, og de lærer om maktforhold. Noen tar ledelsen og deler ut roller, mens andre må nøye seg med å få rollene utdelt.</p> <p>Barn bruker lek for å gi uttrykk for og bearbeide følelsene sine. Mange barn er opptatt av å prøve ut tabuord, og bryte grenser for hva som er tillatt å si. Språket ledsager barnas lek, og de eldste barna har ofte et velutviklet ordforråd de kan bruke.</p>

PROGRESJONSPLAN

	<p>lek. Turtaking der barna bytter på å gjøre noe er sentralt, f.eks. gjemsel.</p> <p>De eldste barna på småbarnsavdelingene er glad i late – som – lek og begynnende rollelek. De lager f.eks. mat, og liker å ordne med dukker og bamser. Barna viser tydelig at de har roller, og leken karakteriseres av at de er 2 eller flere barn som opererer sammen. Barna tester ut ulike måter å prate og oppføre seg på.</p>	
--	--	--